

Český model
amerického kongresu

Postavení veteránů v USA

Zpráva Výzkumné služby Kongresu

Lukáš Tamchyna

1 Úvod

Podpora válečných veteránů patří mezi významné otázky americké politiky. Cílem této výzkumné zprávy je poskytnout základní vhled do systému benefitů pro veterány jakož i problémy, se kterými se veteráni potýkají. Nabízí stručný přehled historie podpory veteránů od dob vzniku Spojených států amerických až po moderní excesy týkající se Ministerstva pro záležitosti veteránů. Tato problematika je však velmi komplikovaná a informace se mnohdy rozcházejí. Je tedy zahodno využít doplňujících zdrojů, na které je ve zprávě odkazováno.

2 Historie podpory veteránům

Starost o americké válečné veterány je se Spojenými státy spjata již od dob jejich vzniku. Již vojáci bojující ve Válce za nezávislost, kteří ve válce utrhli zranění, byli následně státem odškodněni. Podpora veteránům se ještě více rozšířila po Občanské válce, po které zůstalo mnoho lidí trvale postižených. Jelikož i v 19. století patřilo mezi největší nebezpečí pro veterány bezdomovectví, byly po celé zemi zřizovány domovy pro válečné veterány. Jedním z nejvýraznějších propagátorů podpory válečných veteránů, ale také jejich vdov a sirotek byl také Abraham Lincoln. V této době také začaly vznikat nejrůznější organizace na podporu válečných veteránů. Další vývoj byl zaznamenán se vstupem USA do první světové války.

Pro starost o veterány byly vytvořeny tři federální agentury: Úřad pro veterány, Úřad pro penze a Národní dům pro postižené vojenské dobrovolníky. V roce 1930 došlo k vytvoření jednotné Veteránské administrativy (Veteran administration), přičemž výše zmíněné vládní agentury se staly úřady v rámci Administrativy.

V roce 1944 za probíhající druhé světové války, byl schválen zákon, který asi nejvýrazněji ovlivnil přístup k válečným veteránům: G. I. Bill. Tento zákon zaváděl komplexní systém výhod a odměn pro vojáky bojující za druhé světové války. Mezi výhody patřily například nízkouročné půjčky, podpora v nezaměstnanosti až na jeden rok či proplacení školného na univerzitách.

Benefity G. I. Bill byly hojně využívány i veterány válek v Koreji a ve Vietnamu. V roce 1988 byl schválen Department of Veterans Affairs Act, který transformoval Veteránskou administrativu do plnohodnotného kabinetního Ministerstva pro záležitosti veteránů.

Programy péče o veterány procházely dalším vývojem. V roce 2014 otřásl Amerikou skandál, kdy byly objeveny závažné nedostatky ve fungování zdravotnických zařízení pro veterány a systému starosti o veterány jakožto celku. Následovala série reforem, která však situaci stále zcela uspokojivě nevyřešila.

3 Veteráni – pojem

Veteránem je podle článku 38 Federálních nařízení je osoba, která sloužila v aktivní vojenské, námořní nebo letecké službě a která byla propuštěna nebo propuštěna za jiných podmínek, než nečestných¹.

Podle údajů ministerstva pro záležitosti veteránů je dnes ve Spojených státech více než 20,4 milionů veteránů. Přibližně 7 milionů pochází z období válek v Zálivu, dalších 6,5 milionu z války ve Vietnamu a již jen menší procento těch, kteří sloužili za Druhé světové války či v Korey. Co se týče rasového složení, dominují se 77% bílí nehispanci. 91% všech veteránů jsou muži².

Nicméně kromě podpory přímých účastníků konfliktů jsou různé druhy podpor poskytovány také jejich rodinným příslušníkům, a to i v několika generacích. Rodinám jsou tak touto formou kompenzovány náklady, které museli vynaložit na starost o veterána a nahradit jim jeho neschopnost se o rodinu dále starat. Zároveň se jedná o motivační benefit, kdy se rekruti mohou hlásit do armády i za vidinou získání výhod pro své rodinné příslušníky.

4 Organizace sdružující a podporující veterány

Ve Spojených státech amerických existuje velké množství organizací, které sdružují či podporují veterány. Tyto organizace jsou zpravidla neziskového charakteru a jsou podporovány soukromími dárci a státními příspěvky. Mnohé z těchto organizací mají historii sahající až k období občanské války, kdy se veteráni sdružovali, aby si usnadnili poválečný život. Mezi nejvýznamnější z těchto organizací patří například U.S. Vets³ a Veterans Support Foundation⁴

Veteráni jsou ve Spojených státech často oslavováni a mají svůj vlastní svátek Veterans day. Téma veteránů proniká často i do politiky, kde existuje nepsané pravidlo, že proti veteránům se nijak negativně nevystupuje, ať už je politik z jakékoliv strany. Přesto je toto pravidlo porušováno, někdy i osobami na nejvyšších postech.

¹ Code of Federal Regulations. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z https://www.ecfr.gov/cgi-bin/text-idx?SID=2c27136e25a56c5230cdd3f952acd6dc&node=pt38.1.3&rgn=div5#se38.1.3_11

² BIALIK, Kristen. The changing face of America's veteran population. 2017. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/11/10/the-changing-face-of-americas-veteran-population/>

³ U.S.VETS. Who we are. 2018. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.usvetsinc.org/who-we-are/>

⁴ Veterans Support Foundation. About us. 2016. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <http://vsf-usa.org/about>

5 Dosavadní právní úprava

Kongres Spojených států se tématem veteránů tradičně zabývá. V obou komorách Kongresu nalezneme výbory, které se veterány přímo zabývají. Zároveň je neustále vytvářena nová legislativa, mající za cíl zlepšit situaci veteránů a fungování úřadů vůči nim.⁵

5.1 Ministerstvo pro záležitosti veteránů

Ministerstvo pro záležitosti veteránů spravuje programy na pomoc bývalým členům ozbrojených sil a jejich rodinám.

Toto ministerstvo má tři hlavní členění, známé jako Administrace, z nichž každá je vedena náměstkem:

- Veterans Health Administration (VHA): odpovědná za poskytování zdravotní péče ve všech jejích formách, jakož i za biomedicínský výzkum (v rámci Úřadu pro výzkum a vývoj), komunitní ambulance (CBOC) a regionální zdravotnická centra
- Správa dávek veteránů (VBA): odpovědná za počáteční registraci veteránů, určení způsobilosti a pět klíčových oborů podnikání (výhody a nároky): záruka na půjčku na bydlení, pojištění, profesní rehabilitace a zaměstnání, vzdělávání (GI Bill) a kompenzace a důchody
- Národní hřbitovní správa: odpovědná za poskytování pohřebních a památkových výhod a za údržbu hřbitovů VA Zdaleka největší část jeho rozpočtu se vynakládá na dva programy, jeden, který vyplácí náhrady veteránům s postižením spojeným se službami a program, který veteránům poskytuje lékařskou péči.

Ministerstvo požaduje ve fiskálním roce 2020 celkem 220,2 miliard USD, což je nárůst o 9,6 procenta oproti fiskálnímu roku 2019.

Rozpočet na rok 2020 zahrnuje 97 miliard dolarů (nárůst o 6,8 miliard dolarů, tj. 7,5 procenta) na financování podle uvážení, včetně zdrojů na lékařskou péči pro více než 6 milionů pacientů veteránů, lékařský výzkum, správu dávek a národní hřbitovy, jakož i 123,2 miliard dolarů (nárůst o 12,3 miliard dolarů nebo 11,1 procenta) pro programy dávek včetně odměn a důchodů, dávek na bydlení a pojištění⁶⁷.

⁵ Legiscan. Bills Pending US Congress Senate Veterans' Affairs Committee. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://legiscan.com/US/pending/senate-veterans-affairs-committee/id/2333>

⁶ Congressional budget office. Possible Higher Spending Paths for Veterans' Benefits. 2018. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.cbo.gov/publication/54881>

⁷ U.S. Department of Veteran Affairs. Office of Budget. Annual Budget Submission President's Budget Request – Fiscal Year 2020. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.va.gov/budget/products.asp>

6 Benefity pro Veterány

Veteráni ve Spojených státech mají přístup k rozličné škále výhod, benefitů a finančních příspěvků, které je mají odměnit za služby vlasti a pomoci jim s návratem do normálního života.

Více na <https://explore.va.gov/>

6.1 Zdravotní péče

Nezákladnějším benefitem je zdravotní péče. Napříč Spojenými státy existuje na 1200 zařízení pro zdravotní péči o veterány. Systém těchto benefitů je však velmi komplikovaný a často nejasný. V minulosti již došlo k publikování zavádějících údajů, kdy vojáci předpokládali, že obdrží zcela bezplatnou zdravotní péči do konce života, přesto ji neobdrželi, jelikož pro to neexistoval zákonný nástroj. Pro informací ministerstva pro záležitosti veteránů je bezplatná zdravotní péče poskytována po dobu pěti let po opuštění vojenské služby u veteránů, kteří sloužili v armádě po 11.11.1998.⁸ Jinde je však ministerstvem uveden údaj, že bezplatnou zdravotní péči získá většina veteránů.⁹ Veteránům je poskytována léčba ve zařízeních pro léčbu veteránů. Nicméně pokud by cesta do nejbližšího zařízení trvala více než 30 minut, smí veteráni využít i služeb komerční medicíny¹⁰.

6.2 Bydlení

Dalším významným benefitem je poskytování půjček na bydlení či na pomoc se splácením stávajících půjček. Také jsou poskytovány půjčky na renovaci obydlí. Zároveň existují programy na podporu veteránů ohrožených bezdomovectvím.

6.3 Životní pojištění

Ministerstvo pro záležitosti veteránů nabízí sérii životních pojištění pro veterány, které má zajistit jejich rodinám finanční stabilitu v případě, že by se s veteránem něco vážného stalo.

6.4 Penze

Veteráni starší 65 let nebo veteráni, kteří se například z důvodu zranění nemohou o sebe postarat, se mohou kvalifikovat o veteránské penze, jež jsou poskytovány veteránům ve finanční nouzi, kteří se například z důvodu zranění nemohou o sebe postarat. Tyto penze nejsou daněny. Obecně se na

⁸ U.S. Department of Veteran Affairs . Health Benefits. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z https://www.va.gov/healthbenefits/apply/returning_servicemembers.asp

⁹ U.S. Department of Veteran Affairs . Explore Benefits that Help Veterans Thrive. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://explore.va.gov/>

¹⁰ STEINHAEUER, Jennifer. Veterans Will Have More Access to Private Health Care Under New V.A. Rules. The New York Times. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.nytimes.com/2019/01/30/us/politics/veterans-health-care.html>

penzi kvalifikuje ten, jehož rodinný roční příjem je nižší než \$13,855 ročně. Vláda doplatí rozdíl mezi příjmem a výše zmíněnou částkou. Nicméně existují rozdílné sazby pro sezdané páry a rodiče.¹¹¹²

6.5 Vzdělání

Veteránům jsou také nabízeny výhodné studentské půjčky, které mají umožnit kvalitní vzdělání. Tento benefit motivuje především mladé lidi, kteří by si jinak studium nemohli dovolit. Jsou také nabízeny rekvalifikační kurzy pro vysloužilé vojáky.

Jednou z největších skupin pomoci veteránům je starost o veterány, kteří jsou následkem služby postižení. Postižení veteráni se rozřazují do kategorií vyjádřených procentem, přičemž vyšší procento znamená vážnější postižení. Podle výše procenta získávají veteráni nárok na jednotlivé výhody¹³. Například pouze veteráni jejichž rating je 20% a více mají nárok na bezplatnou pomoc při shánění práce. Postiženým veteránům jsou také poskytovány půjčky na rekonstrukci jejich obydlí za účelem například instalace ramp pro vozíčkáře.

6.6 Pohřeb

Poslední výhodou kterou mohou veteráni využít je možnost pohřbu na národních hřbitovech ministerstva, kde jsou se ctí pohřbíváni veteráni armády Spojených států.

6.7 Aktuální vývoj

V minulosti se objevily problémy s včasným zasíláním podpor a příspěvků, které způsobilo mnohým veteránům značné potíže. Na tuto situaci reagoval jeden z posledních zákonů Trumpovy administrativy, který technické problémy řešil a nabízel formy odškodnění.

Jednou z nejvýznamnějších iniciativ týkajících se v poslední době veteránů je snaha zákonodárců z několika států o vytvoření jakési Listiny práv veteránů. Tato listina by měla zajišťovat veteránům práva například na zajištění zdravotní péče či ubytování. Nicméně tato snaha zůstává na úrovni států.¹⁴

¹¹ U.S. Department of Veteran Affairs. Pensions. 2019. [cit. 2019-10-08].

Dostupné z <https://www.benefits.va.gov/pension/pencalc.asp>

¹² U.S. Department of Veteran Affairs . Pensions. 2019. [cit. 2019-10-08].

Dostupné z <https://explore.va.gov/pension>

¹³ Military Disability Made Easy. VA Disability Rating. 2013. [cit. 2019-10-08].

Dostupné z <http://www.militarydisabilitymadeeasy.com/vadisabilityrating.html>

¹⁴ LACY, Akela. LAWMAKERS FROM 11 STATES HAVE A PLAN TO TACKLE SUICIDE AND OTHER ISSUES VETERANS FACE. The Intercept. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://theintercept.com/2019/05/28/veterans-bill-of-rights/>

7 Komplikovaná situace týkající se veteránů

Přestože jsou veteráni ve Spojených Státech vysoce váženi a je jim poskytována nadstandardní péče, jejich situace je stále velmi problematická. Velké množství veteránů, navzdory programům vytvořených s cílem jim pomoci, upadá do chudoby a jsou ohroženi bezdomovectvím. Přibližně 195,827 amerických veteránů žije na ulici a přibližně půl milionu má problémy s placením nájemného. Důvodů pro tyto potíže je několik, předně pak zpřetrhání sociálních vazeb u vojáků, kteří se dostávají pryč od svých rodin, do stresujícího a nebezpečného prostředí. Vojáci po návratu domů trpí nejen postraumatickým stresem, ale mají také potíže se svým okolím komunikovat. Psychickými problémy podle statistik trpí 45 procent veteránů. Mezi nejvýznamější psychická onemocnění veteránů patří takzvaný Syndrom války v zálivu, který byl způsoben vystavením nevhodným chemickým látkám. Dalším z problémů týkajících se veteránů je vysoká míra sebevražd mezi veterány.

Mnozí veteráni jsou navíc znevýhodněni fyzickým postižením, které si ze služby odnesli. Fyzické postižení je diskriminuje na trhu práce a zároveň je znevýhodňuje na trhu s nemovitostmi, jelikož invalidní důchod mnohdy nestačí na pokrytí platby nájmu. Vojáci často pocházejí z chudých poměrů a v případě potíží není rodina schopna veterány podporovat.

Výše podpor pro postižené veterány je možné dohledat zde:
https://www.benefits.va.gov/COMPENSATION/resources_comp01.asp#BM01

8 Závěr

Ačkoliv je téma veteránů ve Spojených státech velmi silné, nepanuje vždy shoda na tom, jakým způsobem by se veteránům mělo pomáhat. Proběhla již řada skandálů, kdy byly finance vynaložené na starost o veterány využívány značně nevhodně. Na druhou stranu Pokud má systém dále fungovat, bude třeba velkého množství financí. Kromě otázky obecné finanční zátěže je zde prostor pro prohloubení stávajícího systému podpor či zavedení úplně nových podpor. Je však třeba mít se na pozoru, aby na nově zavedené benefity byly vyčleněny dostatečné finance. Jednou z možných cest by mohlo být například větší zapojení neziskových organizací či členských států.

9 Seznam Zdrojů:

BIALIK, Kristen. The changing face of America's veteran population. 2017. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/11/10/the-changing-face-of-americas-veteran-population/>

Code of Federal Regulations. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z https://www.ecfr.gov/cgi-bin/text-idx?SID=2c27136e25a56c5230cdd3f952acd6dc&node=pt38.1.3&rgn=div5#se38.1.3_11

Congressional budget office. Possible Higher Spending Paths for Veterans' Benefits. 2018. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.cbo.gov/publication/54881>

LACY, Akela. LAWMAKERS FROM 11 STATES HAVE A PLAN TO TACKLE SUICIDE AND OTHER ISSUES VETERANS FACE. The Intercept. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://theintercept.com/2019/05/28/veterans-bill-of-rights/>

Legiscan. Bills Pending US Congress Senate Veterans' Affairs Committee. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://legiscan.com/US/pending/senate-veterans-affairs-committee/id/2333>

Military Disability Made Easy. VA Disability Rating. 2013. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <http://www.militarydisabilitymadeeasy.com/vadisabilityrating.html>

STEINHAUER, Jennifer. Veterans Will Have More Access to Private Health Care Under New V.A. Rules. The New York Times. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.nytimes.com/2019/01/30/us/politics/veterans-health-care.html>

U.S. Department of Veteran Affairs. Compensation. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z https://www.benefits.va.gov/COMPENSATION/resources_comp01.asp#BM01

U.S. Department of Veteran Affairs . Explore Benefits that Help Veterans Thrive. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://explore.va.gov/>

U.S. Department of Veteran Affairs . Health Benefits. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z https://www.va.gov/healthbenefits/apply/returning_servicemembers.asp

U.S. Department of Veteran Affairs. Office of Budget. Annual Budget Submission President's Budget Request – Fiscal Year 2020. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.va.gov/budget/products.asp>

U.S. Department of Veteran Affairs . Pensions. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://explore.va.gov/pension>

U.S. Department of Veteran Affairs. Pensions. 2019. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.benefits.va.gov/pension/pencalc.asp>

U.S.VETS. Who we are. 2018. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <https://www.usvetsinc.org/who-we-are/>
Veterans Support Foundation. About us. 2016. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z <http://vsf-usa.org/about>